

Армијата на РМ е најблиску до реализацијата на стратегиските цели на земјава, а тоа е влез во НАТО структурите. Меѓутоа, на тој реформски пат постоеја и сè уште егзистираат низа пречки, кои треба да се минат.

Во 2001 г. се случи воениот конфликт, кој за многумина ќе остане енигма, бидејќи според тогашните американски советници од МПРИ, пензионирани војници, Армијата беше трансформирана на хартија, а во реалноста бевме оставени без организирана воена структура, при што во одбраната на Македонија мораше да се премине на стариот концепт на одбрана на територијата на земјава.

ПРВИОТ НАЧАЛНИК НА ГШ НА АРМ, ГЕНЕРАЛ МАЈОР МИТРЕ АРСОВСКИ

ВТОРИОТ НАЧАЛНИК НА ГШ НА АРМ, ГЕНЕРАЛ ДРАГОЉУБ БОЦИНОВ

ОД ВОЈНИЦИ И "Г ДО "SOLDIERS"

ДА НЕ ДАВАМЕ ПОВОД

Во контекст на ова, министерот за одбрана Лазар Еленовски неодамна се сретна со сите поранешни колеги, кои имаа свој удел во трансформацијата на армиските структури. Тие оценија дека доколку сакаме да добиеме покана за членство во НАТО, на следниот Самит во 2008 г., тогаш нема време за чекање.

"Сè тоа што може да биде оценето како критично треба да го завршиме во овој многу кус период, навистина немаме време за губење", изјави министерот за одбрана, Лазар Еленовски.

Многу е кусо времето за лобирање и за добивање покана за НАТО, истакна експертот на СДСМ, д-р Владо Бучковски, кој од позиција на поранешен министер за одбрана додаде дека мораме што побрзо да испратиме нов амбасадор во седиштето на Алијансата во Брисел.

"Мора да се одмрзнат односите меѓу претседателот на државата и премиерот. Нека најдат што е можно побрзо професионалец и нека го испратат да биде амбасадор во НАТО", оцени Бучковски.

Министрите за одбрана апелираат до политичарите да ги тргнат политичките разлики на страна и да се свртат кон реализацијата на државните интереси.

"Пораката до политичарите е да се огледаат на оваа средба, бидејќи сите поранешни министри едногласно ја

споделија загриженоста", истакна деканот на Филозофскиот факултет во Скопје, Трајан Гоцевски, кој беше прв министер за одбрана.

"Да не им дадеме повод на оценувачите дека ние имаме толку големи причини или кавги за да не се разбереме", изјави академик Никола Кљусев, кој беше на функцијата министер за одбрана за време на Владата на Љубчо Георгиевски.

"Политичкиот дијалог мора да добие своја разумност, а не условувања", констатира Љубен Пауновски, поранешниот министер за одбрана, кој единствен е обвинет за малверзации во работењето на МО.

ИНТЕРОПЕРАТИВНОСТ СО СОЈУЗНИЦИТЕ

"Армијата на РМ останува целосно посветена на заложбите за исполнување на стандардите и за достигнување целосна интероперативност со НАТО силите. Трансформацијата на вооружените сили е процес, кој континуирано тече. Новата стратегиска реалност и заканиите врз безбедноста на РМ, како земјо-партнер, не се разликуваат од оние со кои се соочуваат сите земји-членки на НАТО и на ЕУ. Самата ситуација налага трансформација и унапредување на безбедносните способности и капацитети во рамките на пошироката безбедносна интеграција. Нужноста од трансформација на вооружените сили е развлечена меѓу потребата од флексибилни сили, наменски и брзо распо-

Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

Во овој 15-годишен растеж се одвивале 7, односно според добрите познавачи на приликите во АРМ, 9 реформи. Притоа, се правеле конструктивни чекори, но и грешки, кои скапо ја чинеле државата.

Досега со армиските структури раководеле 8 генерали, кои имале различен удел во работата на Генералштабот на АРМ и во реформите на Армијата. Началници на ГШ на АРМ биле: првите тројца се од најстарата гарда - генерал мајор Митре Арсовски (16.3.1992-3.3.1993); генерал полковник Драгољуб Боцинов (3.3.1993-22.1.1996); генерал Трајче Крстевски (22.1.1996- 11.2.2000); генерал потполковник Јован Андревски (11.2.2000-12.6.2001), кој како инженер му ја предаде палката на генерал Панде Петровски (12.6.2001-19.9.2001) за да се справи или сам да се снајде во воениот конфликт; генерал Методи Стамболиски (19.9.2001-12.3.2004); генерал мајор Ѓорѓи Бојаџиев (12.3.2004-6.7. 2005) и актуелниот началник генерал потполковник Мирослав Стојановски.

(1992-2007)

**ГЕНЕРАЛ ТРАЈЧЕ
КРСТЕВСКИ, ТРЕТИОТ
НАЧАЛНИК НА ГШ НА АРМ**

**ГЕНЕРАЛ ПОТПОЛКОВНИК
ЈОВАН АНДРЕВСКИ,
ЧЕТВРТИОТ НАЧАЛНИК НА
ГШ НА АРМ**

**ГЕНЕРАЛ ПАНДЕ ПЕТРОВСКИ,
ПЕТИОТ НАЧАЛНИК НА ГШ
НА АРМ**

УЛАБИ" (МИРОТВОРЦИ)

**ШЕСТИОТ И СЕДМИОТ НАЧАЛНИК МНОГУ БЛИСКУ БЕА ВО
ПОГЛЕДИТЕ ОКОЛУ РЕФОРМИТЕ НА НАТО, ГЕНЕРАЛИТЕ
МЕТОДИ СТАМБОЛИСКИ И ЃОРЃИ БОЈАЦИЕВ**

редливи, и интеропераивност со сојузниците и со партнерите. Способностите на вооружените сили треба да одговорат на потребите на колективната и на кооперативната безбедност", се истакнува на официјалната веб-страница на МО. До пред десеттина години Р Македонија на располагање имаше гломазен, конвенционален корпус, модел или концепт на вооружени сили, кои поради својата нефлексибилност и економските параметри на земјава не одговараше на светските тенденции и на НАТО стандардите.

"Со развој на Стратегискиот одбранбен преглед (СОП) и со неговата имплементација, Армијата влезе во фаза на имплементација на Динамичкиот план за трансформација на АРМ. Новата командна структура и структурата на силите, која се воспоставува е многу поинаква во споредба со структурата на АРМ, што ја имаше пред влегувањето во Партнерството за мир и пред вклучување во МАП-процесот", информираат на веб-страницата. Динамичкиот план за трансформација на АРМ 2005-2007, кој се состои од три фази предвидуваше етапно реструктурирање на воените единици во помали, мобилни, одржливи и поефикасни сили, способни да одговорат на новите закани. Во првата фаза (декември 2005 г.) се трансформираа 60 отсто од командите и единиците на АРМ, а согласно планот старите единици беа згаснати и се формираа нови армиски структури. Во истата фаза беше трансформиран и ГШ на АРМ, Командата на КОВ во Здружена оперативна команда (ЗОК), Првата пешадиска бригада во Прва механизирани пешадиска бригада, Командата на ВВ и ПВО во Воздухопловен ВИНГ, Командата за логистика во Команда за логистичка поддршка. А, со предавањето на надлежностите на МО и на АРМ, на МВР и на граничната полиција, беше згасната Првата гранична бригада на АРМ.

чување во МАП-процесот", информираат на веб-страницата. Динамичкиот план за трансформација на АРМ 2005-2007, кој се состои од три фази предвидуваше етапно реструктурирање на воените единици во помали, мобилни, одржливи и поефикасни сили, способни да одговорат на новите закани. Во првата фаза (декември 2005 г.) се трансформираа 60 отсто од командите и единиците на АРМ, а согласно планот старите единици беа згаснати и се формираа нови армиски структури. Во истата фаза беше трансформиран и ГШ на АРМ, Командата на КОВ во Здружена оперативна команда (ЗОК), Првата пешадиска бригада во Прва механизирани пешадиска бригада, Командата на ВВ и ПВО во Воздухопловен ВИНГ, Командата за логистика во Команда за логистичка поддршка. А, со предавањето на надлежностите на МО и на АРМ, на МВР и на граничната полиција, беше згасната Првата гранична бригада на АРМ.

СТРУКТУРА НА АРМ

До крајот на 2006 г. беа трансформирани останатите 30 проценти од единиците и командите. Во оваа фаза целосно се реформираа единиците за борбена и логистичка поддршка, при што заврши и процесот на нивно опремување. На тој начин се заокружи концептот за приближување на НАТО структурите, при што беа промовирани Втората пешадиска бригада, Одредот за специјални операции, Полкот за врски, Оклопниот и Артилерискиот баталјон, како и Баталјонот за воена полиција. Трансформацијата на АРМ би требало целосно да биде завршена до крајот на 2007 г. кога треба да се оформи Командата за обука, Центарот за обука за борбени родови и родови за борбена поддршка ЦОБР и РБП, Центарот за обука, како и на Воената болница, а ќе функционира и системот за военото образование и обука. Со овој концепт Армијата се претвора во мала, мобилна и ефикасна вооружена сила, која во активен состав ќе брои околу 7.700 војници и старешини, додека резервен состав се сведува на 4.850. Редукцијата на воените единици и на персоналот од 13.000 на 7.700, како и достигнувањето соодветна застапеност на припадниците на етничките заедници претставуваат, завршница во реализацијата на плановите.

Но, пред да се претстави сегашната армиска композиција историјата имаше свој пат во формирањето на единиците на АРМ. На 14 февруари 1992 година Собранието на РМ го изгласа Законот за одбрана на Република Македонија (Службен весник на РМ, бр. 8 од 15.2.1992). На 21 февруари, во Скопје е склучен договор меѓу првиот претседател на РМ,

ОД СВЕЧЕНОТО ПРИМОПРЕДАВАЊЕ НА "ДИРИГЕНТСКАТА ПАЛКА" НА ГШ НА АРМ, ГЕНЕРАЛИТЕ МИРОСЛАВ СТОЈАНОВСКИ И ГОРГИ БОЈАЦИЕВ

касарната "Гоце Делчев", Скопје, беа промовирани 64 водници на Армијата. Тоа беше првата класа подофициери излезени од Воената академија. На 29 јули беа промовирани офицери потпоручници т.е. првата генерација школувана во Воената академија "Генерал Михаило Апостолски". На 14.3.2000 г. поранешниот претседател на РМ, Борис Трајковски, донесе Уредба за видот на униформите на припадниците на АРМ. На 16 јуни е основана Првата гранична бригада на Армијата на Република Македонија, која подоцна со реформите е згасната, а како формација премина во структурите на МВР (гранична полиција). На 16 октомври Врховниот командант на вооружените сили и претседател на РМ, Борис Трајковски, ѝ го предаде военото знаме на Првата пешадиска бригада од силите за брзи реакции од Првиот корпус на АРМ. Со тоа е промовирана по-

Киро Глигоров, и тогашниот заменик на сојузниот секретар за народна одбрана на СФРЈ, Благоја Аџиќ, за дислокација на ЈНА од територијата на Македонија. Набрзо, на 11 март истата година, постаариот водник Сонко Ангеловски, за прв пат на македонски јазик ја прими должноста командир на караулата "Рамна нива" на македонско-бугарската граница во близина на Крива Паланка, а истиот ден се преземени и караулите "Рамна нива" и "Коприва". Неколку дена подоцна, на 17 март, беше пречекана висока делегација на Република Словенија, а тогашниот словенечки претседател, Милан Кучан, беше првиот странски политичар, кој беше дочекан со звуците на македонската државна химна "Денес над Македонија се раѓа".

На 20.3.1992 г. заврши примопредавањето на граничните објекти и караули со соседните држави: Бугарија, Албанија и Грција, а на 26 март беше преземен и последниот и најголем воен објект на Македонија, поранешната касарна "Маршал Тито", денес "Илинден". На 27.3.1992 г. Република Македонија ја презеде целосната контрола на својата територија. За ова, претседателот на РМ, Киро Глигоров, и генералот на ЈНА, Никола Узелац, потпишаа договор во Скопје. На 14 април, во гарнизонот во Охрид пристигна првиот регрут, припадник на АРМ но, за жал, овој концепт на регрутирање на македонски војници пропадна. Подоцна тој сè повеќе се напушташе и се премине на професионализација на македонските војници.

На 3.6.1993 г. Владата на РМ донесе одлука со која 18 август е прогласен за Ден на Армијата. На тој ден во 1943 г. е формиран баталјонот "Мирче Ацев". На 14.6.1994 г. војската на тогашната СР Југославија влезе 250 метри на територијата на РМ. Месноста Чупино Брдо, кај Крива Паланка, беше освоена сè до 2.7.1994 г. На 7.6.1995 г. Собранието на РМ го донесе Законот за Воена академи-

ЕДИНИЦИТЕ ЗА ЛОГИСТИЧКА ПОДДРШКА БЕА МЕЃУ ПОСЛЕДНИТЕ СТРУКТУРИ, КОИ СЕ РЕФОРМИРАА СПОРЕД НАТО СТАНДАРДИТЕ

ја, која подоцна згасна, иако покажа завидни резултати во подигањето подофицерските карди за потребите на АРМ. На 15 ноември истата година Македонија стана 27 членка на мировната иницијатива на НАТО "Партнерството за мир".

На 1.2.1996 г. Советот за безбедност го прифати предлогот на ООН за распоредување на меѓународни мировни сили за превентивно дејствување, кои беа наречени УНПРЕДЕП. На 14 јуни, во Брисел, во седиштето на НАТО, беше отворена македонска канцеларија за врски. На 15 јуни 1998 г. во Македонија беше изведена воздушна вежба на НАТО, наречена "Решителен сокол". На вежбата учествуваа и припадници на единицата за специјални намени "Волци". Во периодот од 11 до 18 септември, на полигонот "Криволак" се одржа мултинационалната вежба "Најдобар кооперативен зафат '98". Во неа учествуваа 26 земји, од кои 13 земји беа членки на НАТО. На 2 декември Владата на РМ донесе одлука за доаѓање на НАТО силите во Македонија. Тие имаа функција за извлекување на верификационата мисија на НАТО во Косово. На 2 март 1999 г. во

четната оперативна готовност на Бригадата. На 19.12.2000 г. во Скопје, во Воената академија на РМ, беа промовирани првите подофициери за основни командирски должности за пешадискиот род на Армијата на Република Македонија, школувани според стандардите на НАТО. Во 2001 г. се случи воениот конфликт, кој за многумина ќе остане енигма, бидејќи според тогашните американски советници од МПРИ, пензионирани војници, Армијата беше трансформирана на хартија, а во реалноста бевме оставени без организирана воена структура, при што во одбраната на Македонија мораше да се премине на стариот концепт на одбрана на територијата на земјава. Кој за ова ќе сноси вина останува да видиме, бидејќи товарот на одбраната го презедоа старите кадри и веќе набрзина пензионирани македонски кадри (генерали), кои ги поминаа сите воени школи и специјализации на ЈНА? Зошто тие предвреме беа пензионирани, а потоа активирани, знаат само малкумина политичари. Тие прво ги избркаа, а потоа ги повикаа да ја организираат одбраната на суверенитетот и на територијалниот интегритет на РМ.